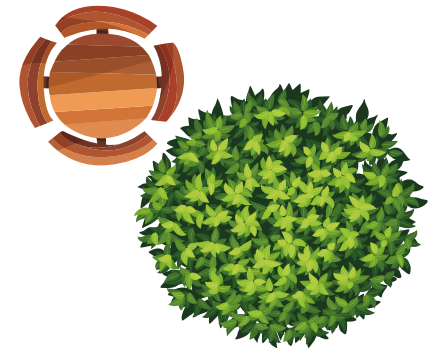

Instructieblad

Hoe ga je om met alledaagse situaties rondom relaties, seksualiteit en gender in de klas? Met de Kijkroute kun je hier op een leuke en ongedwongen manier met 3 tot 6 collega's over in gesprek gaan. Zo krijg je meer zicht op je pedagogisch vakmanschap en ben je met elkaar op weg naar een sociaal veilige en seksueel integere school.

Herken je dit?

Leerlingen die schunnige grappen maken, die flirten, die zeer intiem zijn – zowel gewenst als ongewenst. Leerlingen die felle meningen hebben over andermans uiterlijk, die elkaar 'homo' en 'slet' noemen. Leerlingen die jou in een volle klas opeens een zeer persoonlijke vraag stellen.

Wat doe je dan?

Misschien voelt het niet zo belangrijk, maar met jouw 'kleine reacties' in dit soort situaties kun je grote invloed hebben op de sociale veiligheid in de klas. Dit is 'werken aan seksuele integriteit*', een vaardigheid die vraagt om pedagogisch vakmanschap. Met deze werkvorm train je dit vakmanschap via videocasussen, discussievragen en wegwijzers met tips.

Van elkaar leren

Tijdens de Kijkroute bekijk je vier filmpjes van klassensituaties die te maken hebben met relaties, seksualiteit en gender. In elke situatie zie je elementen van pedagogisch vakmanschap: als leerlingen je betrekken bij hun discussie over vakantie-flirts; als je de les wilt beginnen maar er rumoer is over 'een vieze homo'; als je vermoedt dat jouw handelen ongemak oplevert; als de hele klas ergens om lacht en niet wil zeggen waarover... Wat doen de leraren in de filmpjes? Wat zou jij doen? En je collega's? Waarom? Loop samen de Kijkroute en kom erachter!

De Kijkroute in het kort

Met 3 tot 6 leraren maak je een 'wandeling' over een plattegrond. De tocht bestaat uit vier routes langs vier filmpjes met vragen en opdrachten. Een route duurt ongeveer 30-40 minuten. Je loopt ze alle vier achter elkaar, of los van elkaar.

Wegwijzers langs de route

Elk filmpje langs de route laat een situatie zien waarin je kunt werken aan seksuele integriteit*. De routes die jullie lopen, leiden tot meer vakmanschap op dit gebied. De wegwijzers langs de route helpen daarbij. Maar zoals er verschillende wegen naar Rome leiden – en ook omwegen en verkeerde afslagen je alleen maar meer leren over de omgeving – zo wijzen ook deze wegwijzers niet de enige juiste weg. Wees dus niet te streng voor jezelf en je collega's. Wees vooral nieuwsgierig en ga gewoon op pad.

De Kijkroute voorbereiden (door de 'initiator' van deze wandeling)

- Vraag de [links aan van de filmpjes](#), ten minste twee werkdagen vooraf.
- Print de plattegrond in kleur op A3-formaat.
- Print de vier routebeschrijvingen en de wegwijzers: enkelzijdig, in kleur, op A4-formaat.
- Zorg dat jullie een digibord met geluid hebben, of voldoende laptops om de filmpjes goed te kunnen zien en horen.
- Lees zelf vooraf de tekst hieronder door. Daarna wijst alles zich vanzelf.

Samen van start

- 1 Lees hardop de eerste vijf alinea's van deze inleiding voor (van 'Herken je dit?' tot 'Wegwijzers langs de route').
- 2 Leg alle materialen op tafel: de grote plattegrond, vier routebeschrijvingen en de twee vellen met wegwijzers. De plattegrond is verdeeld in vier kleuren; bij elke kleur hoort een filmpje en een routebeschrijving. Leg bij Start een pion neer om jullie route stap voor stap mee te bewandelen.
- 3 Wijs op de definitie van 'seksuele integriteit' die aan alle zijden van de plattegrond staat.
- 4 Kies een reisleader die de eerste routebeschrijving voorleest en iemand anders die de tijd bewaakt. Wissel dit bij het volgende filmpje. Je kunt elke routebeschrijving (blauw, geel, groen, rood) in een half uurtje doorlopen.
- 5 Ga stap voor stap op weg. Veel plezier!

* Seksuele integriteit is het bewust, respectvol en verantwoordelijk omgaan met je eigen seksualiteit en gender, en die van de ander.

Deze publicatie is een uitgave van Stichting School & Veiligheid, uitgevoerd in opdracht van het ministerie van OCW.

© februari 2022, Stichting School & Veiligheid

Titel: Kijkroute langs alledaagse situaties rondom relaties, seksualiteit en gender in het voortgezet onderwijs

Film en fotografie: RegieZaken

Vormgeving: Caro Grafico Grafisch Ontwerp

Wil je doorpraten over dit onderwerp, bel dan met onze helpdesk: 030 - 2856 616 of mail naar helpdesk@schoolenveiligheid.nl.

Routebeschrijving 1

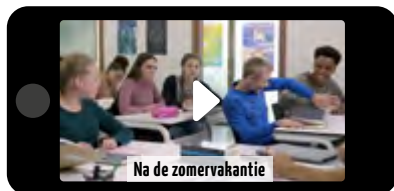
Na de zomervakantie

Lees wegwijzers A en C voor.

Bekijk het filmpje 'Na de zomervakantie' en pauzeer bij het verschijnen van het wit-beeld.

Bespreek met elkaar:

Wat gebeurt er en wat valt op?

Beantwoord de vragen:

- ▶ Waarom zou de leraar tot bepaalde keuzes komen?
- ▶ Hoe werkt de leraar aan seksuele integriteit bij de leerlingen?

Bekijk de rest van het filmpje.

De leraar wordt geconfronteerd met een stereotype waar ze zelf een mening over heeft. Hoe gaat ze hier mee om?

Geef een praktijkvoorbeeld:

Wanneer twijfelde jij erover of je iets persoonlijks met je leerlingen zou delen? Hoe ging je daar mee om?

Denk aan de wegwijzers A en C van stap 1.

- ▶ Wat zie je hiervan terug in de video?
- ▶ Wat zou volgens jullie nog beter kunnen of wat zouden jullie anders doen en waarom?

Routebeschrijving 2

Vlak voor de werkweek

Lees wegwijzers B en G voor.

Bekijk het filmpje 'Vlak voor de werkweek' en pauzeer bij het verschijnen van het wit-beeld.

Bespreek met elkaar:

Wat gebeurt er en wat valt op aan de leerlingen achter in de klas?

Beantwoord de vragen:

- ▶ Hoe gaat deze leraar om met de kwetsbaarheid van het niet weten waar het over gaat? Betrek hierbij dat de leraar zowel loslaat als de regie weer pakt.
- ▶ Welke effecten van het pedagogisch handelen van deze leraar zijn te zien bij de leerlingen?

Bekijk de rest van het filmpje.

Op welke manier wil de leraar aan een veilige sfeer voor alle leerlingen werken?

Geef een praktijkvoorbeeld:

- ▶ Wanneer probeerde jij een veilige sfeer te creëren voor alle leerlingen, maar liep je er tegenaan dat de behoeften van de leerlingen verschillend waren? Hoe ging je daarmee om?

Denk aan de wegwijzers B en G van stap 1.

- ▶ Wat zie je hiervan terug in het filmpje?
- ▶ Wat zou volgens jullie nog beter kunnen of zouden jullie anders doen en waarom?

Een bankje langs het pad. Jullie zijn al even onderweg, dus ga er maar eens even bij zitten. Laat alles wat bezinken en kijk eens rustig om je heen. Kun je van hieruit nog de wegwijzers langs de eerste route zien? Passen die wegwijzers ook bij filmroute 2?

Routebeschrijving 3

Toetsen teruggeven

Lees wegwijzers E en F voor.

Bekijk het filmpje 'Toetsen teruggeven' en pauzeer bij het verschijnen van het wit-beeld.

Besprek met elkaar:

Wat gebeurt er en wat valt op?

Beantwoord de vragen:

- ▶ Diende deze aanraking een pedagogisch doel? Wanneer is het aanraken van leerlingen volgens jullie wel of niet oké?
- ▶ Op welke manier is de leraar zelf een voorbeeld van seksuele integriteit?

Bekijk de rest van het filmpje.

De leraar wil meer openheid creëren voor de toekomst, door dit nu bespreekbaar te maken met de leerlingen. Is dat volgens jullie gelukt?

Geef een praktijkvoorbeeld:

- ▶ Wanneer ben je zelf wel eens bij een leerling op iets teruggekomen? En met welk doel?

Denk aan de wegwijzers E en F van stap 1.

- ▶ Wat zie je hiervan terug in het filmpje?
- ▶ Wat zou volgens jullie nog beter kunnen of zouden jullie anders doen en waarom?

Een popcornkar langs het pad! Nu ben je toe aan iets lekkers. Haal een bak popcorn voor de laatste bonusvraag. Kun je je de eerste vier wegwijzers nog herinneren? Zien jullie iets daarvan terug in het derde filmpje?

Routebeschrijving 4

Het begin van de les

Lees wegwijzers B en D voor.

Bekijk het filmpje 'Het begin van de les' en pauzeer bij het verschijnen van het tweede wit-beeld (er zit een korte reflectie tussendoor waarna de klassensituatie verder gaat).

Besprek met elkaar:

Wat gebeurt er en wat valt op?

Beantwoord de vragen:

- ▶ Welke dilemma's voor de leraar zien jullie?
- ▶ Op welke manier zorgt de leraar dat een mogelijke lhbt-leerling zich nog veilig voelt in de klas?

Bekijk de rest van het filmpje.

De leraar benoemt dat ze nieuwsgierig is naar de reden waarom leerlingen er zo over denken (uitnodigen). In het gesprek komt ze er bij de jongens niet aan toe (ze begrenst vooral). Hoe had ze meer kunnen uitnodigen (denk aan wegwijzer B)?

Geef een praktijkvoorbeeld:

- ▶ Wanneer had jij het lef om een gesprek met de klas aan te gaan, maar liep je daarna toch vast of ging het een kant op die je niet wilde? Hoe ging je daarmee om?

Denk aan de wegwijzers B en D van stap 1.

- ▶ Wat zie je hiervan terug in het filmpje?
- ▶ Wat zou volgens jullie nog beter kunnen of zouden jullie anders doen en waarom?

Hier stopt jullie wandeling. Door deze Kijkroute samen te lopen, hebben jullie stappen gezet naar een veiliger schoolklimaat waarin gewerkt wordt aan seksuele integriteit. Tip: Maak in het echt ook eens een praatje op deze manier!